

Abstrakt

Tato diplomová práce má za cíl zejména analyzovat skutkové podstaty trestného činu vraždy a zabití podle § 140 a 141 tr. zák., zhodnotit jejich dosavadní aplikaci českými soudy po dobu pěti let a poukázat na možná řešení některých sporných či nevyjasněných otázek, které se jich týkají.

Úvodem se práce krátce věnuje historickému vývoji úmyslných usmrcení v českých zemích s důrazem na velké kodifikace 18. a 19. století. Následně je pozornost přenesena na otázku lidského života jakožto objektu dolůzních homicidií. Jádrem práce je podrobné rozebrání trestných činů vraždy a zabití, jejich vzájemný vztah a systematické umístění v trestním zákoníku. Dále je pak obsaženo krátké komparativní posouzení stejné problematiky v rámci francouzského práva dle *Code pénal*. Poté navazuje pojednání o vývojových stádiích shora uvedených trestných činů.

Ke zvolenému problému bylo metodologicky přistoupeno tak, že úvodem u jednotlivého subtématu je vždy rozebrána daná problematika z teoretického hlediska nauky, která je pak dále ozřejmována ve světle aplikační praxe, na níž je ilustrováno, jakým způsobem judikatura vykládá literu zákona, zejména s důrazem na nové a v českém prostředí dosud neužívané znaky a pojmy.

Výsledkem této diplomové práce jsou zejména zjištění, jakým způsobem české aplikují ustanovení § 140 a 141 tr. zák. Přijetím nového trestního zákoníku v roce 2009 bylo do českého právního řádu zavedeno nové typologické dělení trestného činu vraždy, kdy v odstavci druhém § 140 tr. zák. byla zakotvena skutková podstata tzv. premeditativní vraždy, která obsahuje dva znaky: rozmysl a předchozí uvážení. Na základě výsledků práce je možné konstatovat, že oproti předchozí úpravě došlo k významnému pozitivnímu posunu v rozlišování jednotlivých případů vražd, které se obecně vyznačují velmi vysokou mírou variability provedení, motivů či racionální kontroly pachatele. I přesto je však možné určité pochybnosti vyjádřit o aplikaci pojmu „rozmyslu“ či přímo o teoretické vhodnosti užití znaku premeditace k typologickému rozlišování vražd. Pokud jde o trestný čin zabití, lze říci, že zakotvení této privilegované skutkové podstaty je velkým pozitivem. Na základě rozebírané judikatury je zřejmé, že soudy přistupují k aplikaci tohoto ustanovení značně restriktivně, což však s ohledem na význam chráněného objektu nelze hodnotit negativně. S ohledem na krátkou dobu účinnosti trestního zákoníku jsou však stále některé aspekty trestného činu zabití nevyjasněné a je tedy otázkou, jakým způsobem se k nim praxe v budoucnu postaví.